

Primers Auxilis, Farmaciola i Responsabilitat Legal

Guia pràctica per a monitors i monitores de temps lliure: tècniques d'actuació davant emergències, composició de la farmaciola d'urgències i marc de responsabilitat civil i penal. Conèixer aquests continguts és essencial per garantir la seguretat dels infants i joves al teu càrrec.

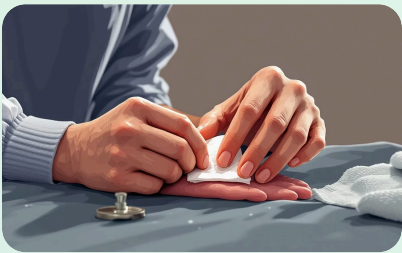
FORMACIÓ DE MONITORS

SEGURETAT I SALUT

MARC LEGAL

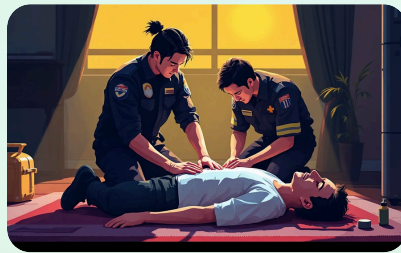
5.2. Tècniques de primers auxilis

Una primera actuació és crucial per a la vida d'un accidentat. La regla bàsica per a qualsevol acció de primers auxilis és fer servir **guants de làtex**. A continuació s'exposen les principals situacions d'emergència i com actuar-hi.

Ferides

1. Mostrar la ferida i treure anells, cèrcols i polseres (llevat dels clavats al cos).
2. Netejar amb aigua, sabó i gasa. Evitar unguents casolans.
3. Tapar amb un apòsit net.
4. Portar l'accidentat a l'hospital per a avaluació professional.

Aturada cardíaca

1. Sacsejar suaument per les espatlles i trucar al servei d'urgències.
2. Si no respira o ho fa de manera agònica, comprimir el centre del pit fort i ràpid.
3. Si es té formació en RCP: alternar 30 compressions amb 2 respiracions boca a boca. Si no, comprimir sense interrupció fins que arribi l'ajuda.

Convulsions

1. Aclarir l'àrea i eliminar curiosos.
2. Trucar al servei d'urgències.
3. Mai introduir res a la boca de l'afectat.
4. Elevar el cap amb un coixí.
5. Si vomita, col·locar-lo de costat.
6. En acabar la convulsió, netejar el pacient i calmar-lo.

Hemorràgies, Ennuegament i Cremades

Hemorràgia o sagnat

1. Usar guants de làtex.
2. Aturar el sagnat pressionant amb fermesa amb una bena; ficar al llit la persona en lloc segur.
3. Si sagna per un braç o cama, elevar-lo per tallar l'hemorràgia.
4. Tapar la ferida sense treure la bena de pressió.
5. Portar el malalt a l'hospital.

Cremades

1. Usar guants de làtex.
2. Allunyar la víctima de la font de la cremada.
3. Si la roba està enganxada a la ferida, no enlairar-la. Si no ho està, treure-la.
4. Calmar el dolor amb aigua freda durant 15–30 minuts.
5. Si la víctima no ha perdut el coneixement, subministrar aigua per la boca.
6. Portar l'accidentat a l'hospital.

Ennuegament

1. Trucar al servei d'emergències.
2. Si l'accidentat assenta amb el cap i no pot parlar, hi ha obstrucció greu de la via respiratòria.
3. Efectuar compressions abdominals ràpides.
4. Quan la víctima pugui tossir, animar-la a continuar activament.
5. Si la víctima està inconscient, fer reanimació cardiopulmonar.
6. Per a dones embarassades, comprimir únicament el centre del pit.

- ❑ En cas d'ennuegament, les compressions abdominals (maniobra de Heimlich) són l'actuació clau. Per a embarassades, substituir per compressions toràciques.

Lesions Òssies, Articulars i Musculars · Trasllat d'Accidentats

Lesions òssies, articulars i musculars

1. En cap cas moure l'extremitat afectada.
2. Trucar al servei d'emergències.
3. Descordar botons dels pantalons o deslligar cordons per evitar que cessi la circulació.
4. Si cal moure la persona, immobilitzar la zona danyada amb taules i benes.
5. En cas d'inflor, aplicar gel cobert per un drap (mai directament) per evitar cremades per fred.
6. Traslladar la persona lesionada a l'hospital.

Com traslladar un accidentat

Cal preveure que les lesions no incrementin la seva gravetat ni se'n produeixin de noves. S'ha de valorar si és necessari canviar la víctima de lloc (esfondrament, lloc de difícil accés). S'evitarà el trasllat innecessari d'una víctima greu perquè és molt perillós.

Arrossegament

Quan l'auxiliador es troba sol. Separar almenys 10 m. Mai en terrenys desiguals. Creueu els braços sobre el tòrax i arrossegueu des de darrere del cap.

Càrrega dels braços

Per a persones de baix pes. Un braç sota les cuixes, l'altre al voltant del tronc. Entre 1 i 3 auxiliars.

Amb manta

Entre 3 i 5 auxiliars. Mai si hi ha sospita de lesió a la columna vertebral. La manta es plega en acordió al costat de la víctima i s'estira per sota seu.

6. Composició i Ús de la Farmaciola d'Urgències

Segons el **Reial decret 486/1997**, a tot centre de treball ha d'haver-hi una farmaciola visible per a tots els treballadors i fora de l'abast dels infants. Les principals recomanacions són: mai guardar-la amb clau, reposar sempre els materials gastats o caducats, tenir els medicaments etiquetats, conservar-los tancats i preguntar sempre si l'accidentat és al·lèrgic a algun producte (p. ex. el iode).

Material de cura de ferides

- **Esparadrap** (~5 cm d'amplada) per subjectar apòsits
- **Gases esterilitzades** envasades per separat, per netejar ferides
- **Caixa de tiretes**
- **Cotó** per aplicar iode sobre la ferida
- **Solució salina estèril**
- **Vaselina** per a fregs o danys cutanis
- **Guants de làtex**

Medicaments i productes

- **Carbó activat en pols**: absorbir verins ingerits
- **Flascó de calamina**: cremades solars o picades d'insectes
- **Bicarbonat de sodi**
- **Alcohol**
- **Aigua oxigenada**

Instrumental i altres materials

- **Tisores**
- **Pinces**
- **Agulles de ganxo**
- **Comptagotes**
- **Termòmetre**
- **Bossa d'aigua calenta**
- **Bossa per a gel**: traumatismes per cops o xocs
- **Fulles d'afaitar d'únic tall**

- ❑ Els medicaments que componen la farmaciola de primers auxilis són aquells que es poden obtenir **sense recepta mèdica**. És de gran ajuda col·locar el número de l'hospital a la farmaciola.

7. Responsabilitat Civil i Penal: Conceptes i Abast

Quan treballes com a monitor/a o director/a d'activitats de lleure, tens una **gran responsabilitat**, perquè estàs a càrrec d'infants i joves. Has de respondre dels teus actes, tant si causes un dany sense voler com si actues de manera incorrecta.

Responsabilitat civil

Reparar els danys o perjudicis causats a una altra persona, normalment amb una **indemnització econòmica**. Es dóna quan hi ha negligència. Afecta monitors/es i entitats.

Base legal: **Codi Civil de 1889**

Responsabilitat penal

Es dóna quan es comet un **delicte o falta**. Pot implicar multes, antecedents penals o presó en casos greus. Inclou tant accions com omissions.

Base legal: **Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre**

Idea clau per a monitors/es

El més important és **prevenir riscos**, actuar amb responsabilitat, vigilar activament i seguir protocols. Si treballes amb cura i professionalitat, redueixes molt el risc de tenir problemes legals.

No tot accident implica responsabilitat

Sí que n'hi ha si hi ha **negligència**. Si pots demostrar que has actuat amb tota la diligència possible i has fet el que faria un/a bon/a professional (protocols, supervisió, fet imprevisible), pots quedar exempt de responsabilitat.

Responsabilitat amb menors

Quan treballes amb infants actues com a **responsable temporal (quasi tutor/a)**. Has de garantir la seva seguretat i benestar. Pots ser responsable si no has vigilat prou, no has actuat amb prudència o no has previst riscos evidents.

7.1. Responsabilitat Civil (Codi Civil 1889)

Principi bàsic

Si causes un dany per **culpa o negligència**, l'has de reparar.

Negligència = no actuar amb la cura necessària.

També respon pels altres

No només respon del que fas tu, sinó també dels infants al teu càrrec i de les persones sota la teva responsabilitat.

Responsabilitat de les entitats

L'entitat o empresa també respon pels danys causats pels seus treballadors. Després pot reclamar al monitor/a si hi ha hagut **culpa greu**.

Quan NO hi ha responsabilitat?

Si pots demostrar que has actuat amb **tota la diligència possible** i has fet el que faria un/a bon/a professional:

- Has seguit protocols
- Has supervisat correctament
- El fet era imprevisible

Exemples de responsabilitat civil

- Un infant es fa mal per manca de vigilància
- Es trenca material d'un tercer durant una activitat

Idees clau

- No tot accident implica responsabilitat
- Sí que n'hi ha si hi ha **negligència**
- És molt important prevenir riscos, vigilar activament i seguir protocols

7.2. Responsabilitat Penal (LO 10/1995, de 23 de novembre)

La responsabilitat penal es dóna quan es comet un **delicte o falta**. Ja no es tracta només de pagar diners: pot haver-hi multes, antecedents penals o presó en casos greus. S'activa quan un monitor/a actua amb **imprudència greu, irresponsabilitat o conductes perilloses** que provoquen danys a la salut física, psicològica o la integritat moral d'una persona.

Delicte

Acció o omissió castigada per la llei. **Omissió** = no fer alguna cosa que havies de fer (exemple: no vigilar un grup a la piscina, no aplicar primers auxilis quan cal).

Imprudència

Fer alguna cosa sense la cura necessària. **Greu** → conseqüències importants (pot ser delicte). **Lleu** → conseqüències menors, però també pot ser sancionada en alguns casos.

Menors i responsabilitat

Els menors de 18 anys no tenen responsabilitat penal com adults, però sí que tenen un sistema propi de responsabilitat.

Atenuants i agreujants

Atenuants → redueixen la pena (ex: actuar sota pressió).
Agreujants → augmenten la pena (ex: actuar amb intencionalitat).

Quan NO hi ha responsabilitat penal

Si la persona no entenia el que feia (problemes mentals greus), actuava en defensa pròpia, per evitar un mal més gran o per por extrema. Però aquestes situacions són excepcionals.

Exemple: lesions

Si causes una lesió pot ser delicte si necessita tractament mèdic. La gravetat depèn del dany causat i la forma d'actuar. Es castiga la imprudència greu i, en alguns casos, fins i tot la lleu.

9. Normativa sobre Activitats de Lleure a les Illes Balears

Per analitzar les fonts d'informació sobre activitats a l'aire lliure, cal tenir en compte les normatives de la comunitat autònoma on es treballa. El més adequat és recórrer a les **fonts d'informació públiques i oficials**. A les Illes Balears, l'oci i el temps lliure infantil i juvenil (**lleure educatiu infantil i juvenil**) està regulat per un marc normatiu propi autonòmic.

Resum Final: Idees Clau per a Monitors/es

Primers auxilis

Sempre guants de làtex. Actua amb calma davant ferides, aturades cardíaques, convulsions, hemorràgies, ennuegaments, cremades i lesions òssies. Truca sempre al 112 en situacions greus.

Farmaciola

Ha d'estar visible, accessible (mai amb clau), ben equipada i amb materials no caducats. Pregunta sempre per al·lèrgies. Reial decret 486/1997.

Responsabilitat civil

Reparar danys per negligència. Afecta monitors/es i entitats. Actuar amb diligència i seguir protocols et protegeix legalment. Codi Civil 1889.

Responsabilitat penal

Delictes per imprudència greu o omissió. Pot implicar multes o presó. Inclou no actuar quan cal. LO 10/1995.

Normativa Illes Balears

Marc regulat per la Llei 10/2022 i el Decret 23/2018. Competències als consells insulars. Consulta sempre fonts oficials (GOIB).

- ❑ **La idea clau:** Prevenir riscos, actuar amb responsabilitat, vigilar activament i seguir protocols. Si treballes amb cura i professionalitat, redueixes molt el risc de tenir problemes legals i garanteixes la seguretat dels infants i joves al teu càrrec.